

După ce a convins ca eseist și filosof, Sandu Frunză se bucură de o foarte bună receptare a poeziei sale. Dacă acceptăm împreună cu Aurel Codoban că „Axa existențială a ființei lui Sandu Frunză e una poetică. Și asta nu atât pentru că el ar fi ales poezia, ci pentru că poezia l-a ales pe el”¹, atunci suntem în fața unei creații poetice care izvorăște dintr-o vocație cu totul specială.

Dintre aprecierile poezilor semnificativi la adresa scrierilor lui Sandu Frunză, putem să îl amintim pe Ion Cristofor, care scria pe pagina sa de Facebook: „Un respectat dascăl al Alma Mater Napocensis, filosof cu solide publicații de specialitate, Sandu Frunză ne oferă surpriza de a se manifesta ca un poet autentic. Volumul său, *Dulcea mea toamnă*, publicat recent la selecta editură Neuma, stă sub un netăgăduit semn al blagianismului. Dar ca și în cazul ilustrului înaintaș, poezia sa nu e sufocată de raționamente filosofice, ci respiră firesc sub latura cea mai pură a sentimentului uman. Filtrate prin cultură, poeziile lui Sandu Frunză radiază mereu un aer de puritate și devoțiune pentru ființa iubită. Trebuie spus că „Iubirea care mișcă sori și stele”, spre a-l aminti pe divinul Dante, e tema ce acaparează integral prezenta realizare editorială. În paginile acestui volum, *Dulcea mea toamnă*, poate fi descoperit, în profunzime, Sandu Frunză: un poet al Iubirii. Aflați în toamna vieții sau în plină adolescență, e imposibil să nu vibrezi în fața sărbătorii lirice a lui Sandu Frunză”.²

Bun cunoscător al operei lui Sandu Frunză, Vianu Mureșan relevă, în prefața la volumul *Iubirea ca un vis infinit dăruit unei clipe*, că poetul „folosește fără reținere metafore, comparații, adică tropii „demodați” de care tinerii poeți se feresc cu oroare, uneori caută un ritm muzical, potrivește versurile în rimă. Stilistica lui nu este liniară sau unitară, deși predomină versificația liberă de rigorile formulelor vechi, asta însemnând anterioare babiloniei postmoderne în care oricine alătură niște cuvinte în propoziții scurte și le ordonează unele sub altele figurează de poet indiferent ce ar spune... Sandu Frunză are teme limpede conturate – în genere de natura relațiilor cu un grad sau altul de intimitate sau a situațiilor existențiale semnificative –, are idei, proiectează deliberat un univers semantic, filosofic, încarcă poezia cu meditații, convingeri, gânduri despre sine și lume, despre iubire, pierdere, tristețe, despre vulnerabilitate și incertitudine. Apoi, există o notă personală în care se dezvăluie o sensibilitate melancolică, un anumit sentiment al solitudinii metafizice, poate chiar un sentiment al înstrăinării și pierderii. Desigur, poezia nu trebuie să fie filosofică în chip explicit, însă trebuie să aibă o idee, un miez, un sens care nu e reductibil la pura subiectivitate a poetului, la întâmplările și trăirile lui”.³

Raluca Hășmașan ne explică: „În marea involburată a liricii contemporane, versurile lui Sandu Frunză te poartă spre suprafața lină, pătrunsă de lumină a acesteia. Sunt senine, înălțătoare, asemenea armoniilor divine articulate de coardele unei harpe. Poetul atinge delicat și, totodată, cu exuberanță, într-un suflu neoromantic autentic, fragila harpă lirică, plăsmuind suave compoziții închinată iubirii. Într-o rostire limpede și armonioasă și cu o impresionantă forță expresivă, este contemplată această taină a firii, eul liric mărturisind cu serenitate bucuria „de a iubi, de a visa și

¹ Aurel Codoban, Din lumea Cântării Cântărilor, *La Mongolu*, Nr. 17-18 2024, p. 6.

² Ion Cristofor, Cartea unui poet autentic, *Facebook*, 9 februarie 2024.

³ Vianu Mureșan, Pasiunea secretă a lui Sandu Frunză, în Sandu Frunză, *Iubirea ca un vis infinit dăruit unei clipe*, București: Eikon, 2023, p. 11.

de a trăi”, de a revărsa din plinătatea sufletească a celui ales să se împărtășească din cuminecătura sacră a iubirii”.⁴

Venind din zona interpretărilor holistice și esoterice, Shanti Nilaya arată că, în poezia lui Sandu Frunză, „Făcut una cu iubita, *dorul* – un echivalent al Dumnezeuului interior imersat cuantic în sine și amintind, frapant, non-locuția – reușește să întruchieze paradoxuri altminteri greu de perceput în afara iubirii. Pe toate acestea, Sandu Frunză le face posibile în doar două strofe, adică în măsura scurtă, condensată a poemului său filosofic *Dacă n-ai fi existat*: „Dacă n-ai fi existat / Dor te-aș fi făcut / Să arzi în mine/ Până la venirea ta // Dacă n-ai fi existat / Dumnezeu ar fi plâns în mine / Și m-ar fi vegheat / Până la ivirea ta””.⁵ Printr-o asemenea situație a eului liric, „Cuteierat de originalitate, sensibilitate, vigoare, emoție, pe care le simțim și mai apropiate prin metaforă, registrul stilistic îmbogățește viu, atractiv și sugestiv tematica de un lirism coplesitor prin conținut, dar într-o expresie proaspătă, rafinată, potrivit reflexelor transfigurate”⁶, după cum consemnează scriitoarea Nicoleta Milea.

Considerându-l un „trubadur contemporan”, Savu Popa afirmă că „O resurrecție a unui romantism de altădată, practică Sandu Frunză, prin poezia acestuia amintind de lirica trubadurilor, datorită atât admirației față de prezența feminină, încadrată într-un medalion inefabil, cât și imboldului hieratic al trăirii și celebrării iubirii. Chiar dacă anumite secvențe suferă de un anumit manierism, folosind, cu un ușor iz clișeic, câteva motive, teme sau simboluri, recurente într-un imaginar erotic, poetul păstrează aceeași atitudine tonică și aceeași bucurie ardentă, făcând din orice prilej al apropierei afective o componentă a unei trăiri miraculoase, ideale. Practic, portretul iubitei însuflețește totul, prilejuind o transfigurare epifanică a lumii”.⁷

Unul dintre cele mai puternice volume ale lui Sandu Frunză este *Nostalgii* (Neuma, 2024). În aprecierile sale la adresa cărții, poetul Menuț Maximinian arată că „Nostalgiiile filozofului-poet nu puteau să nu fie însoțite de întrebări existențiale pe care fiecare dintre noi ni le-am pus, dar ale căror răspunsuri devin cugetări prin gândurile-versuri ale celui care încearcă să repună lumea pe făgașul normal ... Suntem de acord cu rândurile așezate pe coperta IV de Adrian Popescu, care spune că găsim aici „visul neo-romantic cu iubirea pasională, totală ... O aură de început mirabil plutește deasupra lucrurilor”, și de Rodica Dragomir, care vede „Poezii de suflet, izbutite artistic și conceptual, având la bază tot iubirea și neuitarea, trăsături exclusiv umane, redată prin cuvinte binecuvântate. Căci la început a fost Cuvântul!””.⁸

Cu multă empatie se apropie de poezia lui Sandu Frunză și cunoscuta poetă A.T. Branca. Vorbind despre complexitatea și actualitatea versurilor lui Sandu Frunză, ea ne spune că „Asemenea unui

⁴ Raluca Hășmașan, Fără trup / fără gând / fără păcat, *Nord literar*, anul XXII, nr. 1 (248), ianuarie 2024, p. 15.

⁵ Shanti Nilaya, Ca o toamnă cu ramuri de lumină, te apropii ..., *Litere*, Anul XXV, Nr. 5, mai 2024, p. 56.

⁶ Nicoleta Milea, Poezie și filosofie, *Luceafărul de dimineață*, Nr. 11-12, 2024, p. 21.

⁷ Savu Popa, Un trubadur contemporan, *Psyche*, Aprilie, 2024.

<https://revistapsyche.ro/2024/04/06/savu-pop-a-un-trubadur-contemporan/>

⁸ Menuț Maximinian, Apa vie, *Caiete Silvane*, Nr. 236, Septembrie 2024, p. 14

cavaler romantic poetul se află într-un turnir din care știe că poate nu va ieși viu sau cel puțin nu are să se mai întoarcă același. Să facă poezie din lupta „*cu iubirea ta și iubirea mea*“, este marele său câștig și totodată terapie și mântuire. Iar poeții care o fac cu stil și cu stăpânire suficientă a tehnicilor lirice de persuasiune, cuceresc toate inimile femeilor, mai puțin două: a celei pe care au pierdut-o și a celei al cărei chip nu l-au cunoscut încă. Poetul Sandu Frunză nici nu vrea, însă, asta. Îi este de ajuns inima Muzei, a celei căreia i se închină în tărâmul făgăduinței: Poezia”.⁹

Făcând o incursiune în poezia lui Sandu Frunză, poeta Adriana Dandu ne mărturisește: „Găsesc în poemele lui Sandu Frunza semnificații sacre ale locurilor, ființelor dragi, obiectelor cu care a fost în atingere și i-au impregnat mentalul, izbucnind apoi deodată în incandescente flashuri de memorie : "O rană mereu deschisă / în trupul meu de lumină / Sângerând / cu stropi de întuneric / ce hrănesc gurile norilor / veniți la cină în taină / de cântare lină”.¹⁰ Apropiindu-se cu multă pasiune de poezia lui Sandu Frunză, scriitoarea Mihaela Aionesei apreciază că: „Trei volume de poezie având ca temă centrală iubirea, conturează profilul unui autor aparținând neoromantismului, după cum remarca pe coperta a patra poetul Adrian Popescu: „Scrie versuri cu un entuziasm neașteptat, alternând visul neo-romantic cu iubirea pasională, totală”. Scrie cu duioșie, cu gingășie, cu sufletul larg deschis, fără rezerve, fără teama de a fi judecat, cu ferma convingere că lumea este la fel de deschisă precum el. Un suflet rar într-o lume ermetică. Un poet aproape singular în literatura noastră”.¹¹

Sandu Frunză ne propune o trăire a erosului în orizontul intimității, al nostalgiilor creatoare, al experiențelor existențiale la granița dintre sacru și profan. O dată cu volumul *Iubirea la Cluj*, poetul ne introduce în lumea unei iubiri trăite și înțelese în spațiul citadin. Orașul Cluj nu oferă doar decorul urban al unor experiențe lirice, el devine spațiu simbolic al existenței întru iubire. Ca spațiu simbolic al iubirii, Clujul se dezvăluie cu zidul său asemănător Zidului Ierusalimului, cu străzile pline de farmec, cu căminele studențești, biblioteca universitară, cu bisericile ce îndeamnă la o iubire situată între iubirea romantică și agape, cu cafenelele și parcurile sale, cu Lacul Trei care îmbogățește imaginarul poetic, toate având o încărcătură de semnificații existențiale menite să contureze o geografie afectivă în care iubirea este un mod de a fi în lume.

Shanti Nilaya privește relația lui Sandu Frunză cu Clujul din perspectiva unui sens care se lasă trăit. Ea ne mărturisește: „Căutând a cuprinde limbajul poetic al universitarului Sandu Frunză, vom spune că este de o fidelitate rară față de trăire. El nu caută ingeniozitatea, ci adevărul viu. Cuvinte simple – „iubire”, „Dumnezeu”, „așteptare”, „zbor”, „dor” – sunt așezate în construcții care pulsează de sensuri, iar această fidelitate se traduce într-un stil recognoscibil: solemn, dar cald; sacru, dar accesibil. Specificul lingvistic al autorului este acela al unui sacerdot urban care slujește viața prin poezie. Tematic și stilistic, poezia sa se situează la intersecția dintre modernismul reflexiv și o postmodernitate luminată de sens. Nu cultivă fragmentul, ci totalitatea resimțită afectiv. Nu ironia, ci încrederea. Nu exhibiția de sine, ci asumarea unei misiuni interioare. Pe axa

⁹ A.T. Branca, Un romantic în posmodernitate, *Hyperion*, Anul 42, Nr. 10-11-12, 2024, p. 103.

¹⁰ Adriana Dandu, „Nostalgii” de Sandu Frunză – eseu, *Orizonturi mureșene*, 19 mai 2025, <https://orizonturimuresene.wordpress.com/2024/11/19/nostalgii-de-sandu-frunza-eseu/>

¹¹ Mihaela Aionesei, Pășind prin „Nostalgii” unui poet solar, *Vatra Veche*, Anul XVII, nr. 1 (193), Ianuarie 2015, p. 35.

excesului textual contemporan, poezia-esență vine ca o formă de echilibru – o scriere care vrea să vindece, să aducă înapoi sacralul pierdut. În acest context, într-o lume care adesea se rătăcește în propriile hărți ale mundanului, *Iubirea la Cluj* nu este doar un volum de poezie. Este o lucrare de viață. O carte de rugăciuni netipizate. O mărturie despre cum iubirea poate sfinți un oraș, o stradă, o inimă – și, de ce nu, o epocă”.¹²

Cu o sensibilitate aparte, dublată de o foarte fină capacitate de analiză, Iulia Ghidiu își începe comentariile despre poezia lui Sandu Frunză folosind ca motto versurile acestuia din poezia *În veșnicia ta*: „Atâta veșnicie arde în ea/ Eu trecătorul prin oraș/ te rog/ mai lasă-mi, Doamne/ o vreme/ s-o iubesc/ cum tu ai vrea”. Scriitoarea constată că „Notația particularizantă din *Iubirea la Cluj* este responsabilă de recompunerea unui peisaj familiar ca și de încadrarea instantaneelor cuplului în mirajul culorii locale a orașului, care devine *suprafiresc* în multe aspecte. Astfel, însoțiți de poet, parcurgem itinerariul prin căminele studențești, Grădina Botanică, pe lângă zidul de cetate, prin Piața Muzeului, prin fața bisericilor sau a caselor cu turnuri vechi, pe lângă statui și grupuri statuare de referință, pe marginea lacului, pe străzi al căror farmec renaște cu fiecare cercetare mai îndeaproape. Călătoria stârnește, inerent, imaginea unei epoci în care nume consacrate ale liricii clujene obișnuiau să se adune în diferite nuclee de dezbatere creativă (Pescaru, Arizona, Hotel Continental). ... *Iubirea la Cluj* se scrie, iată, din resursele unui romantism nedemodat, reinventat în cumințenia erosului preponderent contemplativ, rezemat de forțele unei naturi în plină desfătare vizuală, amintind de geografia nealterată a Edenului”.¹³

Pe fundalul unei foarte bune înțelegeri a relației dintre poezie, filosofie și teologie în poezia lui Sandu Frunză, teologul și scriitorul Iuliu-Marius Morariu scria: „Poet cu vocație mistică, fin mânuitor al stihurilor, ancorat în spiritualitatea genuină, filosof și expert în comunicare, Sandu Frunză reușește în *Iubirea la Cluj* să ofere cititorilor un adevărat festin poetic, un volum care îndeamnă la lectură, visare cu ochii deschiși, meditație, descoperirea polisemiei unui termen intens uzitat precum dragostea. Teleportarea în spații mioritice, ce sunt radiografiate prin ochii orășeanului, ori în cele ale cetățeanului, devorate de către omul de la țară, constituie adevărate atuuri ale unei broderii lirice care se cere descoperită, citită, visată și reluată, constituind un adevărat balsam pentru suflet”.¹⁴

Poezia lui Sandu Frunză reprezintă o asumare explicită a romantismului ca opțiune existențială și estetică. Este vorba despre o poezie reflexivă și confesivă care configurează întreaga existență în jurul iubirii. Romantismul său nu este unul nostalgic, ci o formă de remodelare spirituală a lumii erei digitale, insensibilă, parcă, la fragilitatea și frumusețea experiențelor personale articulate în jurul iubirii. Sandu Frunză este un poet al relației, al lucidității spirituale, oferind liricii românești contemporane un discurs poetic grav, confesiv, de înaltă profunzime și coerent cu modul autentic al condiției umane.

¹² Shanti Nilaya, Geografia unei înveșniciri asumate, *Litere*, An XXVII, Nr. 6 (303), iunie 2025, p. 82.

¹³ Iulia Ghidiu, Culoarea locală a iubirii, *Acolada*, Nr. 9, 2025, p. 4.

¹⁴ Iuliu-Marius Morariu, Iubirea la Cluj, *Răsunetul cultural*, An XIII, Nr. 10 (150), 2025, p. 15.

